

Bogu na čast, bližnjemu na pomoč!

GASILEC

Izdaja odbor deželne zveze kranjskih gasilnih društev. — Urejuje tajnik Fran Ks. Trošt na Igu pri Ljubljani. — List izhaja poljubno po potrebi v nedoločenem času, vendar vsaj štirikrat na leto, in ga dobivajo člani zveze brezplačno. — Za neuđe stane vsaka številka 20 vin.

Cesarska jubilejska ustanova avstro-ogrskih zavarovalnic v podporo ponesrečenih gasilcev in njihovih zapuščencev.

Tej, od več zavarovalnih društev v letu 1873. ustanovljeni cesarski jubilejski ustanovi avstro-ogrskih zavarovalnic v podporo ponesrečenih gasilcev in njihovih zapuščencev je namen, resnično potrebnim in vrednim poklicnim ali prostovoljnim gasilem avstro-ogrske države, kateri so v izvrševanju svoje službe zadobili težko bolezen, se pohabili ali ponesrečili, oziroma njihovim zapuščencem, podporo dajati.

Tisti, kateri hočejo imeti pravico do ustanove, se pozivljajo, naj svoje prošnje poštno prosto do konca mesca maja vsakega leta vpošljejo predsedstvu ustanove. Prošnja in vse priloge so koleka proste. V svrhu hitre rešitve je vsem prošnjam in prilogam, katere niso v nemškem jeziku sestavljene, priložiti nemški prevod.

Prošnjam je priložiti sledeče priloge:

a) Izpričevalo načelnika gasilnega društva, da je oboleli ali ponesrečeni gasilec bil ud ali je še ud kacega domačega gasilnega društva,

b) zdravniško izpričevalo o načinu bolezni ali poškodbe kakor tudi o tem, da je dotičnik to poškodbo pri gasilskem delu zadobil,

c) izpričevalo županstva (ubožno izpričevalo) o potrebi in vrednosti prošilca, kakor tudi natančno njegovo bivališče.

Prošnje za podporo enkrat za vselej se zamorejo vsak čas vložiti in morajo biti opremljene z omenjenimi tremi prilogami, vsekako pa je želeli, da se tudi prošnje za podporo do konca meseca maja vsakega leta pri ustanovi vložijo.

Prošnje je nasloviti:

Slavni upravni odbor cesarske jubilejske ustanove avstro-ogrskih zavarovalnic

Dunaj.

(Löbliches Komitee zur Verwaltung der Kaiser-Jubiläums-Stiftung österr.-ung. Assekuranz-Institute

in Wien.)

Prošnje, sestavljene v nemškem jeziku, je vposlati do 25. majnika 1904 zveznemu odboru (lahko tudi tajniku Troštu na Igu pri Ljubljani), da se odpošljejo pravočasno na svoje mesto, ker morajo biti vsaj 30. majnika na Dunaju.

Vodstvo zveze.

Sole in zadnji požar v Čikagi.

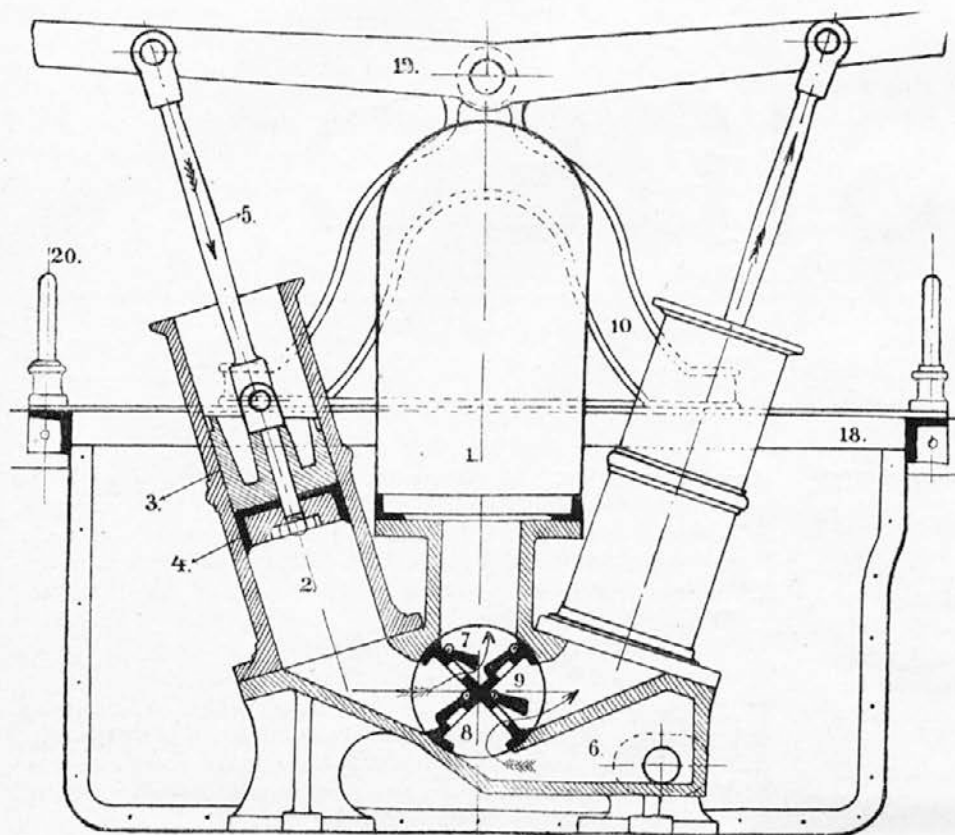
Čitaje poročilo o groznem požaru gledišča v Čikagi se nam je vsiljevala misel, kake posledice bi imel požar, če bi nastal v kaki šoli naših večjih mest. Pomislimo, kaka panika bi nastala med otroci in kako strašni bi bili nje nasledki, kajti po nekaterih šolah je 300 do 500 in še več otrok v starosti 6 do 14 let. V resnem slučaju se morejo ti rešiti le po eni sami poti, po stopnicah. Novejša šolska poslopja so manj nevarna, ker imajo le dve nadstropji, široke svetle hodnike in stopnice. Trinadstropna šolska poslopja naj se ne zidajo, ali kjer take obstoje, naj bodo v tretjem nadstropju pisarna, kon-

ferenčna soba itd., ne pa učilnice. Po nekaterih šolah so pa hodniki z omarami napolnjeni, ki vzamejo mnogo prostora, kar bi utegnili v resnem slučaju ovirati učencev, da se ne bi mogli rešiti, ker bi bila gnječa prevelika. Šole, katere so nastanjene v hišah, ki jim ni bil nikdar namen, da služijo kot učilišča, so v slučaju požara najbolj opasne. Denimo, da bukne kje požar v kaki šoli, kar je tudi prav lahko mogoče, potem bi se vseeno dala odvrniti večja nesreča, tako da bi taka katastrofa zahtevala nikakih ali le prav neznatnih človeških žrtev, ako učitelja ne zapusti hladnokrvnost v kritičnem trenutku. Saj so otroci učitelju udani in pokorni, slušajo vsako njegovo povelje in mu je toraj lahka stvar, otroke iz šolskega poslopja na prosto ven peljati in to v popolnem redu. Učitelji naj bi se v tem vadili, otroke iz šol na prosto ven peljati, kar se lahko zgodi brez vsakega hrupa; na ta način bi jih pripravili za slučaj, da res pride do kake katastrofe, in bi v takem slučaju bili tudi bolj pogumni in zaupljivi. Naše šolske oblasti bi prav storile, ako tudi take vaje zaukažejo, saj so potrebne in stremeti se mora za tem, da niti eden otrok ne zgubi v slučaju požara svojega življenja.

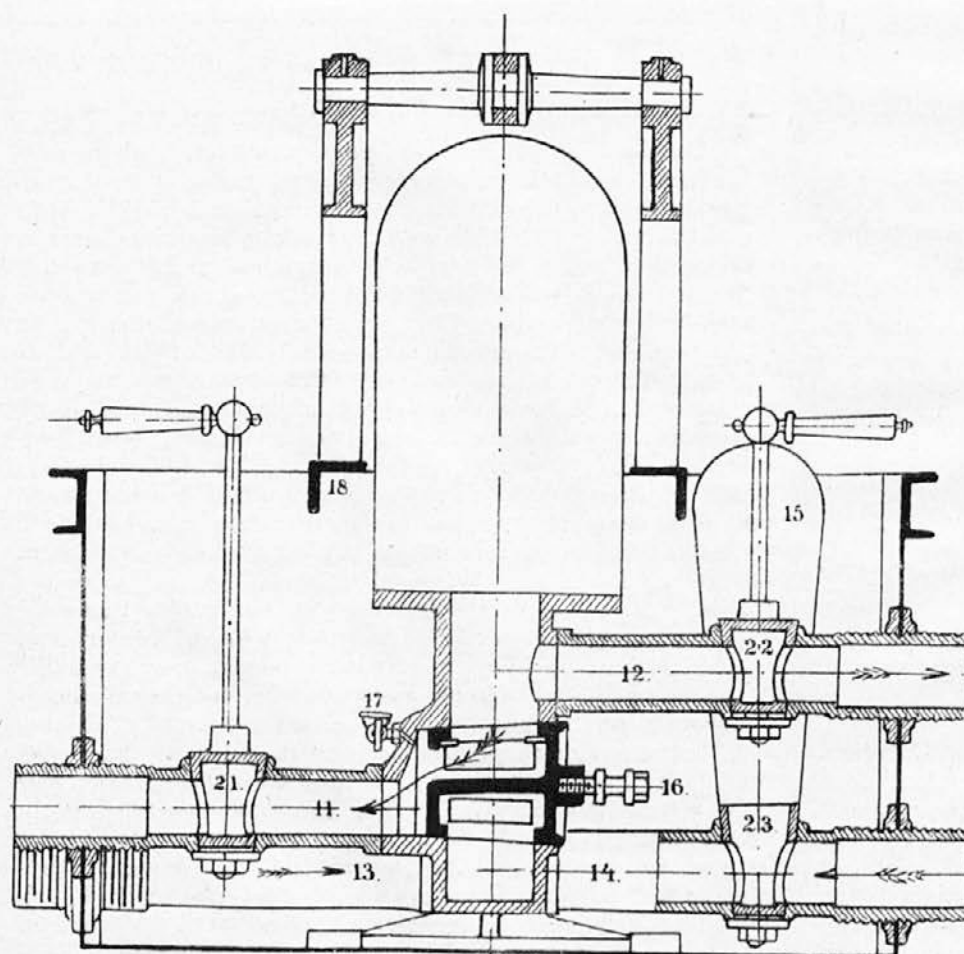
Kako se je obvarovati škode vsled uporabe vode pri požarih.

Čestokrat se pri gašenju ognja provzroči vsled preobile uporabe vode velika škoda, ki ni v nikakem razmerju s požarom. V Parizu se je v najnovejšem času primeril slučaj, da je voda več škode napravila kakor ogenj. Pri nekem umetnem mizarju, stanujočem v petem nadstropju, je nastal požar. Hitro na lice mesta prihitelim gasilem se je posrečilo ogenj ne samo omejiti, ampak tudi v najkrajšem času popolnoma pogasiti. Pri tem so se pa porabile velike množine vode in je škoda, provzročena po tem požaru, cenjena na 20.000 frankov. Ker je pa voda prodirala skozi podovje v spodaj ležeča stanovanja do drugega nadstropja, morale bodo zavarovalnice za škodo, s tem provzročeno, okoli 400.000 frankov plačati. Ta in drugi enaki slučajji so dali povod, da se v Parizu snuje takomenovano rešilno društvo po vzgledu »Salvage corps« v Londonu in ameriških mestih, ki ima nalogo, opravo v stanovanjih ščititi pred tem, da ne trpi škode od vode, ki se rabi v gasilev požara. V Londonu deluje društvo »Salvage corps« nastopno: Cim je naznanjen požar, se odpelje takoj s postaj tega društva, katerih je šest, in kjer čuva vedno dvanajst mož, z nalašč za to prirejenim vozom na pogorišče. Na tem vozu so najpotrebnejše rešilne priprave, plahte, sekire, krampi, kljuke, male lestve, polimana pregrinjala, vrvi itd. Medtem, ko gasilci delujejo, pritrdijo rešilci svoje rešilne prte pod nadstropje, kjer je v višjem delu ogenj, in voda, ki priteče s stropa in bi sicer vdirla skozi pod, se nabira na takem prtu ter odteka po cevi na prosto. Pod prt se spravijo vse dragocene premičnine in se pokrijejo z nepremočljivimi plattami. V najnovejšem slučaju se pa predmeti s pomočjo rešilnih vrv in vrvi na prosto spravijo. Sploh ima to moštvo nalogo, premične stvari obvarovati škode tako po ognju, kakor po vodi, katera slednja je dostikrat večja ali enaka oni po ognju.

Smekalova brizgalnica najnovejše sestave, ki na obeh straneh vodo črpa in oddaja.

Rez podolgotoma.

Poprečni rez.

Znano je, kako neugodno je za gasilce, ko dospo na pogorišče in ne morejo hitro delati, ker ne morejo razpostaviti svoje orodje, ker je voda na nasprotni strani sesala brizge. V takem slučaju si ne znajo drugače pomagati kot s tem, da brizgalnico hitro obrnejo, kar pa je zelo zamudno, zlasti v ozkih ulicah, kjer v to manipulacijo prostora primanjkuje. To se pa navadno tam pripeti, kjer ni teren gasilec prav do dobrega znan, v tuji vasi, kamor so bili poklicani na pomoč. Koliko dragega časa gre vsled tega v izgubo, ko je na pogorišču vendar vsak trenutek zelo dragocen.

Da se temu nedostatku v bodoče v okom pride, da so gasilec lahko prav brez vse skrbi, na kateri strani je voda, na desni ali na levi, in da jim bode omogočeno takoj stopiti v akcijo, je lastnik tvrdke Smekal, Rajmund Avgust Smekal, konstruiral brizgalnico, ki nam kaže napredek tehnike v gasilnih strojih. Prednost te brizgalnice tiči v tem, da je na obeh straneh iste, levo in desno, prirejena sesalna kot tlačilna stran in je delo takoj omogočeno, naj se pride na pogorišče od katerekoli strani.

Ker so si vže tri društva na Kranjskem omislila to najnovejšo brizgalnico, hočemo isto v glavnih potezah opisati po priloženih slikah.

Ta brizgalnica je sestavljena iz nastopnih delov: 1.) vetrenik, 2.) cilinder, 3.) zraka neprepustajoči bat, 4.) s kožo opremljeni čepelj, 5.) čeplišče, 6.) sesalni kanal, 7.) sesalna zaklopka, 8.) osrednja konusova zaklopka, 9.) sesalna zaklopka, 10.) nosilec ravnotežja, 11.) in 12.) tlačilna kanala, 13.) in 14.) sesalna kanala, 15.) sesalni vetrenik, 16.) vijak za takojšnje izvzetje osrednje konusove zaklopke, 17.) naprava proti zmrzlini, 18.) oglati nosilec, 19.) ravnotežje, 20.) tučci (puffer), 21.), 22.) in 23.) pipe.

Na kratko napravljenem kanalu, ki je vlit iz železa, kovine ali medi, sta z velikimi prehodnimi odprtinami pritrjena cilindra iz medi (2), v katerih se pregibljejo bronasti bati (3) s kožnatimi prevlakami (4). Čepelj se premičejo na šarnirjih pri batih in ravnotežju. Radi pošev ležečih cilindrov ni zračni tlak enakomeren, zato je batov spodnji del poševno k cilindru prirezan, dočim je zgornji del vodoraven.

S tem se dosega: 1.) da obtežena cilindrova površina znatno večji batovi površini nasproti stoji, 2.) ker so bati na gorenjem delu vodoravni, je mazanje cilindra in batov s tem olajšano.

V središču kanala se nahaja osrednji konusov ventil (8), ki se s samo enim

vijakom otvori in z zamednikom takoj venkaj vzame. Delo konusa je s pšicami označeno (glej sliko) in zaznamuje št. 7 tlačilne in 9 sesalne zaklopke.

Nad konusom nahaja se na obrobu prirejen bakren vetrenik (1). Med vetrenikom in konusom je kanal, na katerem je na obrobu pritrjena s pipo (22) tlačilna cev (12). Na nasprotni strani leži, s posebnim prelomom osrednjega konusa in v to prirejenega tlačilnega kanala, druga tlačilna cev (11) s pipo (21).

Na sliki kaže pšica tok vode iz enega v drugi kanal.

Na sesalni strani (6) so obojestransko sesalne cevi (13 in 14) prirejene, od katerih je ena s sesalnim vetrenikom (15), druga s pipo (23) spojena. Ker so na sesalnih kakor na tlačilnih ceveh trebušne pipe prirejene, je s tem omogočeno, da se na tako brizgalnico sesalna ali tlačilna cev po potrebi levo ali desno privije. Ta konstrukcija je toraj posebno praktična, ker se brizgalnica zamore takoj rabiti brez vsakih daljnjih priprav in ne da bi je bilo treba obračati. Odprtine, kojih se pri delu ne rabi, se z dotičnimi trebušnimi pipami (21 in 22) zapro, a sesalne cevi se zatvorijo z navitjem pokrova.

Če se dela z dvema curkoma, se cevi privijejo na obe tlačilne strani in sodelujoče trebušne pipe 21 in 22 po potrebi sledeča dela dopuščajo:

- I. zatvoritev vode v cevi,
- II. napolnitev brizgalnice z vodo,
- III. krogotok vode pri vsaki trebušni pipi.

Ta nova Smekalova sestava ima še te prednosti:

Iz osrednjega konusa se takoj lahko voda izpusti in sicer s tlačilno cevjo 11 in s sesalnimi cevmi 13 in 14, ki se nahajajo na najnižji točki kanala.

Izpust vode iz prvotnega kanala, kakor tudi nad istim se nahajajočih odprtin, se omogoči z otvorom, ki je na strani konusa (11).

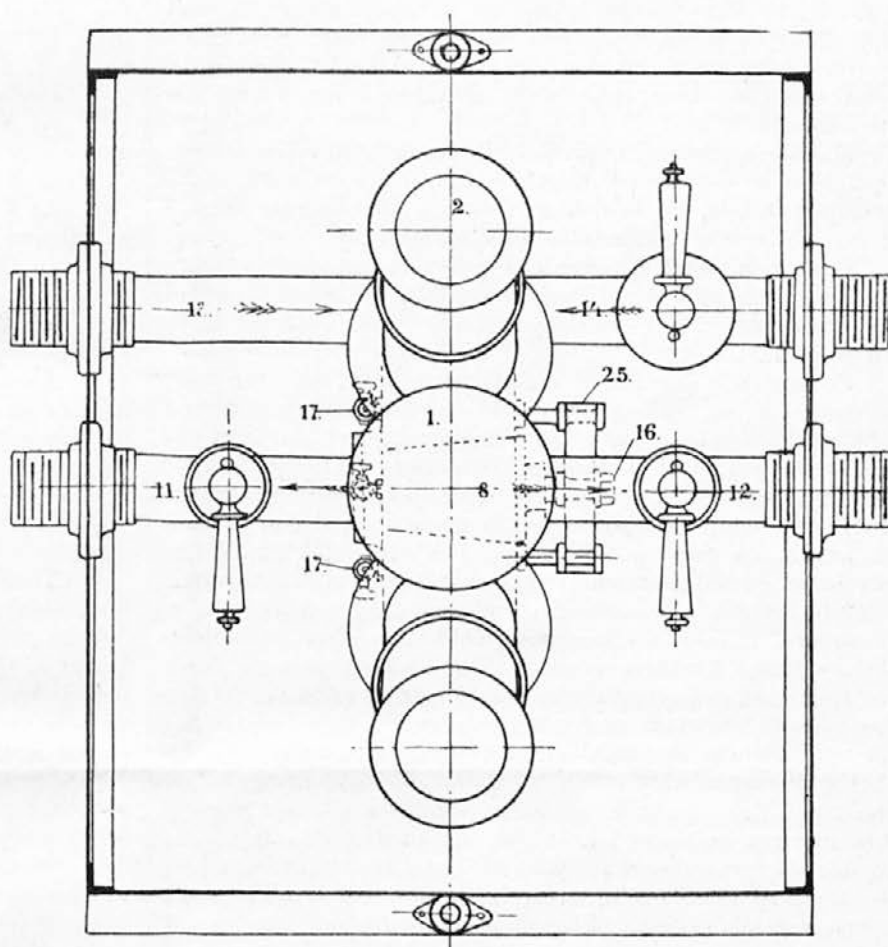
Priprava proti zmrzlini na tej brizgalnici je prirejena tako:

Na zadnji strani kanala so pri št. 17 trije vijaki ali tri pipe s čašicami prirejene. Pri brizgalnicah z vijaki je iste najprej odviti in tekočina (ligroin) se s pomočjo oljenke obrizga.

Pri brizgalnicah s čašicami se iste odpro in po lijaku tekočina vlije.

Da zaklopke (ventili) ne zmrznejo, zadostuje četrt litra tekočine v odprtino vliči.

Ta brizgalnica, prva te vrste, ki jo je sestavil R. A. Smekal, v vsakem obziru popolno funkcionira; kar se dostaje tehnike, ima ista prednost pred drugimi brizgalnicami.

Temeljni načrt.

Priporočamo to brizgalnico občinam in novim gasilnim društvom, osobito ker je cena le neznatno višja mimo cene drugih brizgalnic.

Take brizgalnice imajo na Kranjskem gasilna društva v Sv. Križu pri Kostanjevici, v Stražišči pri Kranju in v Dobračevem pri Žireh, dalje več gasilnih društev na Hrvaškem in Spodnjem Štajerskem.

Potreba malih gasilnih brizgalnic v občinah po deželi.

Gasilna društva imajo dandanes razne gasilne priprave na razpolago, da se zamorejo vspešno v bran postaviti pogubnemu elementu. Veliko občin in gasilnih društev pa premalo vpoštevata mala gasila, ki so tudi hitri pripomočki in jako potrebni za društvo in občino. Da bi bila varnost proti ognju v kraju čim popolnejša, je potrebno, da si male vasi in zaselja omislijo malih brizgalnic, kajti hitra uporaba tega orodja bi v mnogih slučajih zadostovala, da se ogenj pogasi, ali vsaj zabrani velik požar.

K malim gasilnim pripravam spadajo: hidronetka, bergljasta in mala vozna brizgalnica, ekstinkterji in v zadnji vrsti vodno vedrce.

O vodnem vedercu smo že v eni zadnjih številkih govorili. Ekstinkterji so kemične brizgalnice; v zaprtem, z vodo napolnjenem prostoru se razvija močan plin, ogljenčeva kislina. Plin pritiska na vodo, in ta pritisk omogočuje v nepretrganem močnem curku brizgati.

Omaraste in male brizgalnice imajo vetrenike, a opravlja jih tri do pet mož. Take brizgalnice se često nahajajo v skladiščih, pri večjih poslopih, tudi v malih glediščih in služijo v prvo pomoč. Curek takih brizgalnic je dovelj močan, ker je konstanten, da se mali ogenj pogasi. Bergljasta brizgalnica ima vetrenik ali je tudi brez istega, isto goni en sam mož, a vodni curek je dolg 12 do 14 metrov.

Hidronetka je mala ročna brizgalnica z zvezno zaklopko in sesalno cevjo, ki se vtakne v vodo; služi najbolj v varstvo malega ognja v hišah (zavese, kurtine itd.).

Glavno načelo gasilstva je: «Vduši ogenj koj v začetku» in to se najlažje godi z malimi brizgalnicami, zato naj ima pač vsako gasilno društvo in vsaka občina male brizgalnice pri rokah, da se vsak mali ogenj z njimi takoj pogasi.

Osobito na deželi, v goratih krajih, v raztresenih vaseh je taka mala brizgalnica velike važnosti, ker se s pomočjo iste zabrani velik požar. V občinah, katere so raztresene, kjer so pota in ceste slabe, kjer je težko dobiti potrebno vprežno živino, naj se mesto ene velike napravi raje več malih brizgalnic, katere so razpostavljene po posameznih selih.

Navadno je v občini le ena velika brizgalnica. Skušnja pa uči, da to edino gasilno orodje ne zadostuje v varnost proti ognju, ker preide za vsposobno delo precej časa, in navadno se edini vodni curek za hitri napad uporabi, dočim ostane okolica požarišča nezavarovana in se poslopja ne morejo zadostno zmočiti.

Male brizgalne naj se pri požarih poslopij, ki ležijo v stran od potov in se cevi le po dolgem času zamorejo položiti, prve uporabljajo in šele, ko se delo z večjo brizgalno začne, naj služijo male brizgalne v obrambo sosednjih poslopij.

Osobito pri nočnih požarih se male brizgalne prav vspešno uporabljajo, ker se v temi še veliko več časa zgubi s polaganjem cevi, bodisi da ni pri rokah potrebnih svetilnic ali pa da je teren neznan.

Po postavi z dne 15. septembra 1881, § 24., je sicer dolžnost vsake občine, vsakega okraja, ki ima 50 poslopij, potrebno gasilno orodje imeti in ga v redu vzdrževati. Žal, da je ta paragraf le na papirju in se le v redkih slučajih spolnjuje. Male, da celo večje vasi nimajo niti najmanjšega gasilnega orodja in tu je res imetje občanov v veliki nevarnosti, dočim je še v taci krajih nevarnost požara jako velika. To je faktum, o katerem so se gasilni nadzorniki vže večkrat pri svojih potovanjih po deželi prepričali. Kakšne so posledice taci zankarnosti, o tem imamo obilo žalostnih primerov. Koliko nesrečnih pogorelev je bilo paheno kar čez noč v največje uboštvo, in ni li temu krivo občinsko zastopstvo, močje odborniki občine, ki so v svoji brezumni varčnosti pripomogli, da je mogla nesreča v toliki meri nastati. Vsaka, tudi najsiromašnejša občina si zamore vsaj malih brizgalnic omisliti, to pa še posebno tam, kjer so gasilna društva oddaljena ali kjer so prometna sredstva in zveze tako slabe, da ni mogoče, da bi gasilno društvo pravočasno prispelo na požarišče. Gasilni zakon bi se moral v vsaki občini strogo izvrševati, kar se pa ne godi. Posebno v takih občinah, kjer ni gasilnih društev, naj se napravijo male brizgalnice, osobito v hribovitih krajih, kamor je le iztežka mogoče priti na pomoč z veliko brizgalnico. Vsaka minuta pa je, kakor znano, dragocena, zato je vedno treba vpoštevati vsako eventualnost. Brizgalnice pa se morajo vzdrževati vedno v dobrem stanju, ni jih smeti zanemarjati, da bi se v sili ne mogle rabiti.

Da je varnost zoper požar v občini z raztresenimi kraji in zaselji zadostna, naj se poleg večje brizgalnice nabavijo tudi male, ki so razdeljene po posameznih krajih, in so v varstvo izročene zanesljivim možem, ki jih vzdržujejo v dobrem stanju. Je li vse v redu, o tem naj se od časa do časa prepriča županstvo ali pa vodstvo gasilnega društva.

Majhen vzrok, velik učinek. Veliki požari nastanejo iz malih, zato naj bi morala imeti premožna hiša saj najmanjše berglaste brizgalnice, ročne brizgalnice, kajti že z malimi vodnimi curki dosežejo se veliki uspehi in je možno preprečiti veliko nesrečo in rešeno je imetje v vrednosti, ki je včasih neprecenljiva.

V krajih, kjer primanjkuje vode, je nabava male brizgalnice brezpogojno potrebna. Če nastane v takem kraju požar, kako bi se dobilo vode za veliko brizgalnico, kolikor je je treba, je li zadostno cevi, da se zamore voda iz daljine črpati, ni li teh vedno premalo, in preden pridejo sosedje na pomoč, je večkrat prepozno. Če pa imajo ljudje pri rokah malo brizgalnico, katera malo vode potrebuje, ki se lahko dobi iz vodnjaka ali v sodu, se voda z malo brizgalnico lažje hita v višino in se je ne pogubi, kakor če bi se isto s škafi hitalo.

Male brizgalne, osobito ročne, imajo to prednost, da jih gonita dva moža ali tudi le en sam mož in da tudi prav malo stanejo.

Brez male brizgalnice bi bil že v mnogih slučajih nastal velik požar, ker je velika brizgalna prepozno došla. Le žal, da se ljudstvo taci malih brizgalnic premalo poslužuje in da podcenjuje njih vrednost in vendar so iste prav koristen del gasilnih priprav.

Pri nekaterih društvih, kjer imajo tudi male brizgalnice, so iste prave pastorka, da, še ne vadijo se gasilci z istimi, ko bi bile take vaje vendar umestne. Pri vajah z malimi brizgalnicami spozna moštvo njihovo važnost in ljudstvo njih korist, kajti marsikateri večji posestnik, osobito tak, ki je na samem, bi si omislil tako pripravno orodje, ko bi bil prepričan o njega koristi.

Gasilci naj na vso moč delajo na to, da se nabavijo take male brizgalnice, tudi zavarovalnice bi svoje premije znižale, uvidevši, da je za varnost zoper ogenj zadostno preskrbljeno. Iz navedenega toraj sledi:

- 1.) Vsak kraj in vsako zaselje imej vsaj eno malo brizgalnico.
- 2.) Ročne brizgalnice naj bodo razdeljene primerno po vaseh.
- 3.) Posestniki, kojim so male brizgalne izročene, naj skrbijo za njihovo pravilno vzdrževanje.
- 4.) Orodje naj se primerno od časa do časa nadzoruje in preskuša.
- 5.) Z manipulacijo z orodjem naj se oskrbniki istega seznanijo, da zamorejo isto uspešno rabiti.

Ako se po tem ravnamo, pridemo v okom nesrečam, ki hipoma uničijo imetje ljudi in se isto lahko obvaruje te škode in blagor občine zagotovi.

«Glej ogenj v kali udušiti.»

Strašen požar v Baltimore.

Končni rezultat osemindeseturnega požara v Baltimore je uničenje 2500 poslopij. Župan Mac Lane ceni škodo na 200 do 300 milijonov dolarjev. Beda pogorelev je vsled mraza še večja. General Corbin je zasedel z vojniki mesto in prevzel poveljstvo nad vsem vojaštvom in milico. Le nekaj črncev je skušalo ropati. Promet po ulicah je ustavljen in le nekatere so slabo razsvetljene.

Poročila iz Baltimore opisujejo, kako je prišlo do te grozne katastrofe, ki je uničila velik del mesta, kakor bi bilo isto lesena vas.

Ogenj je nastal v veliki trgovini Husst & Co. in se je vsled silnega vetra po bliskovo razširjal, in sicer skokoma, večkrat svojo smer preminjajoč. Najprej v smeri proti severu, potem proti severovzhodu, ob 4. uri popoldne proti zahodu, o polnoči proti jugu in tako, da je bilo rešilno delo vedno iznova ovirano. Uničil je najprej tisti del mesta, kjer bivajo trgovci, hiše so gorele, kot bi bile užigalične škatljice. Trdna poslopja, kakor «Continental Trust» s trinajstimi nadstropji se niso mogla dolgo vpirati uničujoči sili ognja. V tem delu mesta je vse zgorelo, banke, gledališča, časnikarske hiše, hoteli, uradi itd.

Brzojavnim potom se je prosilo sosedna mesta pomoči. Iz Novega Jorka je dospelo s posebnim vlakom enajst parnih brizgalnic z moštvo. Iz Filadelfije je došlo šest stotnjak gasilcev in 150 policajev, iz Washingtona štiri parne brizgalnice in močan oddelek policajev. Pennsylvanska železniška družba je brzo odposlala veliko število svojih nastavlencev v varstvo njenih uradov in skladišč. Ko so prišli ti na kraj požara, ni bilo več sledu poslopij, ampak našli so le kupe razvalin.

Medtem, ko so gasilci delali z največjim naporom, so inženirji z dinamitom razstreljevali hiše, da bi dobili tem načinom prazen prostor med požariščem in ostalim mestom, policija je imela polne roke dela, da je zabranjevala ropanje in tatvine. To je tudi rešilna dela oviralo, ker so smatrali celo tiste za tatove, ki so prišli z namenom, da bi pomagali pri rešitvah delih. Primorsko mesto Baltimore v severoameriški državi Maryland je po številu prebivalcev šesto mesto Zedinjenih držav. Po ljudskem številu iz l. 1900 je imelo 509.000 prebivalcev. Baltimore leži na severni strani reke Patapona in je razdeli rečica Jones' Falls Creek v vzhodni in zahodni del. Starejši l. 1629. zidani del mesta je zidan nepravilno, dočim imajo novi deli mesta moderne hiše; med hišami se nahajajo mnogi parki in vrtovi. Industrija je čedalje večja. Vže l. 1890 je bilo več kot 5000 raznih tovarn. V pristanišču je velik dovoz in izvoz.

Avstrijsko gasilstvo in rešilstvo začetkom XX. stoletja.

(Oesterreichisches Feuerwehr- und Rettungswesen am Anfang des XX. Jahrhunderts.)

To nemški pisano, 471 strani velike osmerke obvezajočo knjigo je sestavil bivši načelnik avstrijske državne gasilne zveze, Reginald Czerneck.

Knjiga obsega sledeča poglavja: 1.) Zgodovina avstrijskega gasilstva. 2.) Jubilejska razstava na Dunaju leta 1898. 3.) Poklicno gasilstvo v Avstriji. 4.) Prostovoljno gasilstvo. 5.) Organizacija in statistika gasilstva. 6.) Prostovoljno gasilstvo kot rešilna družba. 7.) Gasilske dobrovoljne naprave. 8.) Avstrijsko gasilstvo v tujini. 9.) Udeležba avstrijskega gasilstva na razstavah. 10.) Zavarovanje vprežne živine. 11.) Gasilski muzej. 12.) Gasilska literatura Avstrije. 13.) Gasilska častna znamenja. 14.) Osebna statistika avstrijskih gasilskih zvez.

Za vsacega gasilca ali prijatelja gasilstva je knjiga velike vrednosti. V tej knjigi bogate vsebine najde vsakdo nekaj, kar ga bode posebno zanimalo. Osobito je iz knjige razvidna bogata literatura o gasilstvu v raznih jezikih, med kojimi zavzemata prvo mesto nemščina in češčina.

Nemščine večim gasilec toplo priporočamo to knjigo. Cena ji je prav nizka, samo 4 K brez poštne. Knjiga se lahko naroči potem zveznega odbora, a želeli je, da bi naročila dospela vsaj do 1. maja 1904.

Dopisi.

Iz Šent Vida nad Ljubljano. Gasilno društvo v Šent Vidu je imelo nedavno svoj 16. letni občni zbor, ki je bil dobro obiskan. Članov (izvršujočih) je 56. Dohodkov je bilo leta 1903. 463 K 10 h, stroškov 91 K 5 h. Preostanek se je izplačal na račun dolga za brizgalne.

Predpustna veselica dne 31. januarja t. l. se je z zelo obširnim vsporedom prav sijajno vršila. Velika društvena dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička. Posebno sta se odlikovali govornica Manica Koman in neka mladenka s šaljivim prizorom «Možila bi se rada». Vsa čast jima! Veliko smeha je obudil šaljivi moški zbor s petjem točke «Nos». Hvala vrlim pevcem in igralcem, ki so izbornu predstavljali «Divjega lovca», posebno pa čast gospodu Franju Žužeku, ki je igralce tako dobro izvežbal. Tu izražamo željo, da bi takih veselic, združenih z gledališkimi predstavami, še več doživeli. Le tako naprej v prosep našega gasilstva in obenem domače umetnosti! Na pomoč!

A. Belec.

Ig. Naše prostovoljno gasilno društvo, ustanovljeno l. 1883., imelo je 6. t. m. svoj 22. letni občni zbor. Izmed 34 članov se je istega udeležilo 31. Iz tajniškega poročila posnamemo, da je bilo lani pet skupnih vaj, da sta bili dve odborovi seji in da je bil dne 26. aprila požar v vasi Matena, ki ga je povzročila strela. Blagajnik izkazuje mali denarni prebitek. Dolg na gasilnem orodju iznaša še nad 200 K. Podpornih članov ima društvo le pet. Pregledovalci računov Fran Avanco, Anton Mežan in Josip Zdravje iste odobre in jih tudi občni zbor potrdi. V društveno vodstvo se za dveletno dobo izvolijo: Franc Ks. Trošt načelnik, Alojzij Minatty podnačelnik, Anton Čankar blagajnik, Edvard Avanco tajnik, Ivan Podržaj, Nikolaj Škraba in Anton Zrime odborniki; Melhijor Janželj in Josip Zdravje namestnika. Po občnem zboru povabil je podnačelnik gasilce v svojo hišo, ter jih tam z vinom pogostil, za kar mu bodi na tem mestu hvala.

Trebnje. Naše gasilno društvo ni imelo v pretečenem letu s požari ničesar opraviti. Število društvenikov se je zmanjšalo, ker sta umrla dva nad 19 let delujoča marljiva in zvesta uda, namreč voditelj varuhov g. Matija Pašič, posestnik, in plezavec g. Janez Ladiha, kovač. Bodi jima zemljica lahka, pridi jima sv. Florijan na pomoč! Izreden slučaj je bil, da se je društvo kar tri dni zaporedoma udeležilo treh pogrebov, in sicer je dne 14. decembra spremilo neko dobrotnico gasilnega društva, dne 15. decembra je izkazalo zadnjo čast bivšemu večletnemu članu društva Antonu Lokarju, ki je pred nekaj leti zaradi starosti odstopil, dne 16. decembra smo pa izročili materi zemlji truplo Janeza Ladihe, ki je pripadal društvu nad 19 let. Tajnik.

Drobtine.

V Cerkljah na Dolenjskem se je osnovalo prostovoljno gasilno društvo.

K zvezi sta pristopili gasilni društvi v Ljubnem, na Ledinah in v Cerkljah.

Gasilno društvo v Šmartnem pri Litiji si je nabavilo novo snemalno brizgalno za 1460 K od tvrdke R. Czerneck v Toplicah na Češkem.

Češka gasilna zveza je izdala «Sbornik zemske ustredne hasičske jednoty, kalendar za hod. 1904». Zbornik obsega CL + 237 strani z jako bogato vsebino. Posamezne dele so spisali poleg staroste zveze g. M. Mayerja priznani češki gasilci gg. Jak. A. Jindra, K. O. Hubalek, J. B. Hubalek, Jos. Macháček, Fr. Vejdecký, Ad. L. Seidel, Jan Teply in Jos. Brarda. Cena lično vezani knjižici je samo 1 K 20 h, s poštino 20 h več in se ista lahko naroči pri uredništvu «Gasilca» ali pa naravnost pri g. Mat. Mayerju v Horaždovicích na Češkem.

G. Adolf Seidel v Nachodu na Češkem je spisal obširno knjigo «Statistika českého hasičstva v království českém» po stanju z dne 31. decembra 1901. Založila češka gasilna zveza. Knjiga v veliki četverki obsega 216 strani in našteva vsa gasilna društva, razdeljena po okrajih (župah) s številom mest, občin, hišnih števil in prebivalcev. Trudapolno delo z raznimi drugimi podatki služi pisatelju na čast.

Mejnarodni gasilski shod se bode vršil od 17. do 21. avgusta t. l. v Budimpešti; razpravljalo se bo o sledečih točkah: I. ognjestrážna policija, vzroki požarov; II. gasilstvo v obče; III. dobava vode; IV. stavbe, varnost proti požarom; V. rešilstvo; VI. elektrika v gasilstvu.

Tvrdka Konrad Rosenbauer v Lincu bode gasilnim društvom poslala svoj novi cenik za l. 1904. Opozarjamo na novosti, ki jih je ta priznana dobra in solidna tvrdka vpeljala, osobito na polju rešilstva in zdravstva.

V Mannheimu na Badenskem, mestu s 146.500 prebivalci, je poklicno gasilno društvo, ki nima brizgalnice. Društvo šteje 26 mož in mu je delokrog omejen na tiste mestne dele, ki imajo vodovod in le s pomočjo vodovoda, cevi in lestev zadostuje svoji nalogi.

Les, kojega se ogenj ne prime. Gotovo je marsikateremu čitatelju še v spomin grozna nesreča, ki se je letos dogodila na podzemeljske električni železnici v Parizu, kjer je bilo toliko človeških žrtev. Vagoni so bili narejeni iz ameriškega jelovega lesa (Pitchpin), ki gori hitro in pri tem razvija vdušljiv dim; potniki so se večinoma — udušili, ker jim ni bilo mogoče rešiti se. Da se sličnim katastrofom v okoliš pride, priporočajo strokovnjaki, da se pri napravi novih vagonov rabi tak les, ki se ga ogenj ne prime, namreč les dveh vrst dreves «Karri» in «Jarrah», ki rasto v zahodni Avstraliji. Pri gasilski razstavi julija meseca v Londonu poskusili so les «Karri». V to svrhu so napravili jednonadstropno kočjo z lesenim stropom iz 2 1/2 palcu debelih dil. Strop so obtežili s kamenjem v teži 7000 kg. V notranjem prostoru se je zapalil ogenj, ki je gorel dve uri. Ko so ogenj zopet pogasili, se je konstatiralo, da je, dasi je bila grozna vročina, les vendar ostal nedotaknjen, da deske niso kazale niti najmanjše razneske in da se niso upogibale. To vrsto lesa priporočajo strokovnjaki, da se rabi povsodi, kjer naravnim potom preti požar, ki utegne človeku postati opasen, posebno pa za zgradbo vagonov, vrat, stropov in podov, osobito pri javnih zgradbah, trgovinah, skladiščih in izložbah.

Poziv.

Meseca januarja razposlale so se vsem zveznim gasilnim društvom v izpolnitev tiskovine s prošnjo iste izpolnjene vrniti, ob enem pa tudi doposlati letnino za l. 1904. Prosimo ona društva, katera se še niso odzvala temu pozivu, da čim prej store svojo društveno dolžnost. Ona društva, ki letnino za lansko leto še dolgujejo, se pa opozarjajo na zvezina pravila, da takoj poravnajo svoje zaostanke, ki so jim bili označeni na posebni doposlani tiskanic.

V slogi je moč in napredek. Na pomoč!

Vodstvo zveze.

I. gornje-avstrijska naprava gasilnih orodij in oprave

Konrad Rosenbauer

v Lincu (Gor. Avstrijsko).

Sesalne brizge vsakega sestava.

Strešne, kljukaste, vtikalne in mehanične pomikalne lestve.

Vsakojava oprava za plezalce in šarže.

Razsvetljevalne priprave in glasbila.

Sanitetne oprave in dimne krinke.

Izvrstne konopne cevi neprekosljive dobrote.

Cenilniki zastoj in postojne prosto Olajševalni plačilni pogoji.

Društvene pečate

izdeluje po 4 K 50 h z vso pritiklino

J. E. Tintner

Dunaj, V., Krongasse 6.

(Naroči se lahko pri uredništvu »Gasilec«.)

Josip Kolar & Co.

Ljubljana Mestni trg št. 9 Ljubljana

priporočajo izdelke iz gume

prve vrste konopne cevi za gasilna društva

tehnične in kirurške priprave, obveze itd.

Priporočamo se sl gasilnim društvom in oblastvom.

Spričevalo.

Odbor ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva si usoja naznaniti, da je s cevmi, katere je pri Vas naročil, povse zadovoljen. Cevi, katere ste nam vposlali — bilo jih je okoli 300 m — so se odlikovale izmed vseh drugih vzorcev, kajti pri preskušnji so držale do 14 atmosfer, in prav to nam je dalo povod, da smo se odločili za Vaše cevi. Cena Vaših cevi je primerna in pri prvi potrebi radi volje zopet z Vami stopimo v dogovor.

V Ljubljani, dne 18. novembra 1902.

Za odbor:

J. Mikuš s. r., zapisnikar. Ludovik Štriclej s. r., načelnik.

J. C. Gerber

trgovina s papirjem in knjigoveznica

Kongresni trg Ljubljana Kongresni trg

ima vse uradne knjige za gasilna društva v zalogi, in sicer:

A. C. Achtschin »Vežbovnik«	1 K — v
Osnovnik	3 » 10 »
Službeni zapisnik	3 » 10 »
Blagajniška knjiga	1 do 2 K
Zapisnik	1 » 2 »

Jamstvo 5 let.

Jamstvo 5 let.

C. kr. privileg.

tvornica brizgalnic, črepalnic in drugih strojev

R. CZERMAK-A

v Toplicah (Češko)

dobavlja

brizgalnice vsake vrste, hidrofore
in vse drugo ognjegasilno orodje.

Najugodnejši plačilni pogoji.

Ustanovljeno l. 1867.

Diplome

za gasilce, veterane in častne
občane, spominske liste, učna
pisma itd. izdeluje lično in ceno

R. Aust

Dunaj, III/A. Ungargasse 47.

J. Červenka

v Pragi VII., 392

priporoča vsakovrstne vozne in ročne
brizgalnice, plezalske lestve, cevne
vijake, sploh vse gasilske priprave.

Vse v največji izberi, po nizkih cenah
in ugodnih plačilnih pogojih.

Ces. kr. priv.

tvornica strojev, brizgalnic, cevij in ognjegasilnih
predmetov, prva moravska tkalnica cevij in pasov

R. A. Smekal

v Czechu pri Prostějovu

podružnice: Zagreb - Praga - Smichov

odlikovan

s 112 svetinjami, častnimi diplomami i. t. d.

priporoča se

za nabavo vsakojakih brizgalnic, gasilnega orodja,
pasov i. t. d., kmetijskih strojev, peronospora-brizgalnic
po najnižji ceni

kakor v lastni mehanični tkalnici tkane cevi najbolj vrste
po zdatno nižjih cenah.

Postrežba je točna in solidna, pod ugodnimi plačilnimi
pogoji na obroke. — Jamčenje za brizgalnice 5 let.

S spoštovanjem

Podružnica R. A. Smekal — Zagreb.